Год. III. София, 11 Февруарий 1923 год.

Илинденъ

Органъ на бившитѣ македоно-одрински революционери

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ
ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО
Редакция и администрация на ул. „Сердика“ № 28.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:
За България . . . . . 80 лева
За Америка . . . . . 2 долара

гласъ на про
ното бездейст
на властьта,
злото да се ра
че установени
гарни прѣстж
свободно, необ
се разхождатъ
дѣяния, покр
или търпени
властьта.

София
7/II 1923 год.

Ржко
Илиден

Панчо Михаиловъ.

Опомнете се!

(Получи се по пощата слѣдната кореспонденция която прѣдаваме на уводно мѣсто поради интереса, какво съставлява тя.)

На 18 мартъ 1923 год. въ „Югославия“ ще се произведатъ избори за „народни посланици“. За тѣхъ ний разбрахме не отъ публикувания за цѣлта кралски указъ, но отъ прѣдварително повѣялия студенъ вѣтъръ. Засилването на мѣстнитѣ гарнизони, увеличаването на сръбскитѣ държавни банди водени отъ Коста Пекянецъ, Дончо Църцорийски, Кръсто Търговишки, Максимъ Страцински, Стойчо Добревъ и др., масовото арестуване на всичко по-будно, което по врѣме на изборитѣ би могло да прояви извѣстна самостоятелность, безчовѣчнитѣ присѫди — за единъ кгр. захаръ „продаденъ на комититѣ“ (търговец и купувачъ се осѫждатъ на 18—20 год. строгъ тъмниченъ затворъ) смѣната на цѣлата администрация съ нова такъва—това бѣха първитѣ лястовици, дипломатическата подготовка за прѣдстоящитѣ избори и гаранции за даване възможность народу „свободно да прояви своята воля“.

Управлението на Пашичъ не е пропустнало нито едно срѣдство за изнасилване и фалшифициране народната воля. Комбинациитѣ му съ привличане въ кабинета на Омеровичъ и Шаричъ, грижитѣ му около създаване въ Босна „Сръбски блокъ“, подмилкването му около турския комитетъ „Джемиетъ“ съ разчетъ да се ограбятъ гласоветѣ на турцитѣ въ Македония, „великодушието“ му, проявено при вписване на „южни сърби“ въ листата за народни прѣдставители — разбира се тѣ ще бѫдатъ вписани послѣдни въ листата „бащинскитѣ грижи“ за изхранване на героичния черногорски народъ всичко това не ще остане незабѣлѣзано отъ никого.

Изборитѣ въ „Югославия“ за лишенъ пѫть ще докажатъ, че тая мозаика на народности, този конгломератъ отъ националности нищо не става, а всичко въ нея се стреми отъ центъра къмъ периферията около свой центъръ. Антагонизма между центъра и провинциитѣ е развитъ до болезненость и той не ще закѫснѣе да се прояви въ една по-рѣзка форма, която никакъ нѣма да се хареса на сърбитѣ „новитѣ култур-трегери на Балканитѣ“. Честитѣ въоржжени протести на черногорцитѣ за повече права, неиздването на хърватитѣ въ скупщината, излизането на словенци и бошняци въ изборитѣ съ самостоятелна листа, стремежа у македонцитѣ да се явятъ съ гражданска листа съ мѣстни хора, засилването на републиканското движение въ потиснатитѣ отъ „Югославия“ етнически единици, новото появявяне на комуниститѣ подъ друга фирма, това сѫ другитѣ лястовици прѣдвѣстници за бързото сгромолясване на оная сръбска камарила, засѣднала въ бѣлградскитѣ кралски дворове, която съ нищо друго не се занимава, освѣнъ съ ковене драконовски наредби и закони, съ прѣстѫпнитѣ цѣли да се асимилиратъ и държатъ здраво въ мизерия и робство поробенитѣ народи. Писменитѣ нареждания на Вуичичъ, министъръ на вѫтр. работи за гарантиране свободата при изборитѣ никого нѣма да заблюдатъ. Тѣ ще бѫдатъ гарантирани за радикали, демократи и за всички други, които сѫ за тоя кѫрвавъ режимъ въ „Югославия“, но не и за насъ македонцитѣ. Достатъчно е да обърнемъ другия листъ на вѣстника, за да видимъ въ отдѣла „Тероръ въ Македония“ какъ сѫ гарантирани правата ни. Македонския народъ — ситъ на обѣщания и милвания чрѣзъ камшици, приклади и ножове, чрѣзъ прѣдстоящитѣ избори ще има възможността да прѣдстави още едно доказателство за своето политичечко възмажаване и крѣпко национално съзнание.

Насъ обаче въ случая интересува и друго явление, което силно фрапира впечатлителния македонецъ; то е абсолютната безгрижность на българската преса къмъ участьта на брата робъ, която само отъ кумова срама отъ врѣме на врѣме се обажда и за теглото му. На цѣль свѣтъ е извѣстно, какво оттатъкъ снѣжнитѣ Пиринъ и Руенъ покрай брѣговетѣ на Вардаръ, Струма и Егея живѣе великъ народъ, който сѐ още продължава да влачи вериги на двойно робство не по своя вина, а по такъва на чужди народи и държави, които съ прѣфинена артистичность умѣятъ да го използуватъ за свои цѣли. Само българската преса не е могла нищо да

узнае, нищо да дочуе. Доста добрѣ огладеното перо на послѣдната би могло все нѣщо да допринесе за популяризиране идеята за добиване свобода на сжшия при разходъ на. мининумъ усилия и мастило. А вмѣсто това какво виждаме? „Земл. Знаме", „Победа", и &-ie възпѣватъ цѣпеницата, която трѣбва да бие собственитѣ имъ мозъци, а не обѣлватъ зжбъ за причинитѣ за бѣгството на ония мрачни колони бѣжанци, движещи се съ прѣчупени гръбнаци къмъ България, като къмъ Ханаанската земя, оставащи задъ гърба си въ пламъци родна земя и вѣковенъ потъ.

„Миръ", „Пѣпорецъ", „День", „Слово" и др. пѣгракнаха викайки, прѣчупиха гръбнацитѣ. писвайки пламени статии за лошитѣ условия на живота въ Шуменския затворъ, дѣ тѣхнитѣ първенци лежатъ, когато има цѣлъ единъ народъ да гние въ мрачни зънданн, за когото трѣбва да трошатъ перата си. „Зора", „Утро", „Дневникъ" и др. даватъ почетни мѣста на разни хуморески, фейлетони и др. като „Нови зжби", когато може и трѣбва да се пише за запазване, поради случайно пропуснатъ ударъ, пощапенитѣ до сега зжби и глави въ Македония.

Македонската емиграция, която, за да популяризира извѣстна забава, оглушва свѣта, която въ сжщитѣ тия забави лесно осквернява духоветѣ на ония, чиито пѣсни пѣятъ, не виждатъ ли теглото, сълзитѣ, пепелищата на ония, които съ мжка и въ съня си очакватъ връщането на своитѣ мили? Забрави ли се тая, или се е отдала подъ наемъ на разнитѣ партии въ България?

Българи, къмъ васъ отправямъ своя апелъ и топла молба. Покрай делничнитѣ си грижи не забравайте и дълга къмъ роба! Пишете и пѣйте за страната . . .

дѣ скръбь дълбока владѣе,
дѣ сичко е съ рани покрито,
и сърце зло въ злоба обвито,
дѣ плаче сирота вдовица,
дѣ теглятъ безъ домъ дѣчица. . .

Потърсихъ перото за безсмъртния поетъ-революционеръ Хр. Ботйовъ, защото то е усъвършенствувано не съ прѣстжпната замисълъ да се експлоатира съ нещастията на хората и да се ограбва потьта имъ, а съ искреното намѣрение да се прѣвъзпита народа къмъ единъ по-висшъ моралъ, къмъ една по-свѣтла правда; това което въ много отъ писачитѣ на вѣстницитѣ липсва.

Опомнѣте се! . . .

2.II, 1923 год., Македония.

Терорътъ въ Македония.

(Кореспонденция)

До сега не сме прѣставала да изнасяме на показъ злодѣянията на сръбската управа, защото самитѣ тъ продължаватъ да се ширятъ въ Македония, безъ да има изгледи да се прѣмахнатъ или ограничатъ. До като съществува положението на побѣдители и заробени, до тогава ще има и незадоволства. При тоя режимъ на безправие не може да се говори за гарантирани честь, собственость, животъ. Долуописанитѣ факти кристализиратъ робското положение на македонеца като едно безнадежно положение.

Въ с. Прибачево на 24.XII 922 год. главорѣза Стойчо Добревъ набива селянитѣ за това, че не казвали дѣ сж комититѣ. Най-зле е битъ Иванъ старецъ на 65 год. затова, *че е ималъ остъръ погледъ.*

Село Вранинци 25.XII 922 год. имало щастието втори пжть да бжде посѣтено отъ Ст. Добревъ и неговата чета. Всички селяни сж бити за това, че не познавали „войводата" и четницитѣ му. Най-жестоко сж бити Ангелъ Кръстевъ и жена му. На послѣдната той е разбилъ черепа за това, че на заповѣдьта му да я има, тя му е лѣпнала една здрава плесница.

На 26.XII 922 год. сжщата потера отива въ с. Небояни, кждѣто залавятъ Стоянъ Митковъ, когото *набиватъ жестоко, промушватъ съ щикове и заравятъ живъ въ земята.*

На сжщата дата сжщата потера отива въ с. с. Рѣчани и Костиндолъ, кждѣто *набиватъ до смърть и заравятъ живъ въ земята* Димитръ Атанасовъ и Костадинъ Кръстевъ за това, че не се приближили до потерата „бързо, бързо" за да имъ кажатъ дѣ сж комититѣ.

На 6.XII 1922 г. Окол. н-къ Мирко Ивковичъ заедно съ Ст. Добревъ, начело на голѣма войска, снабдена съ 2 горски орждия и 5 картечници заобикалятъ богатото българско село Соколарци и започватъ прѣтърсването съ цѣль да изловятъ комититѣ и отърватъ Македония единъ пжть за винаги отъ тия бунтовници. Резултати: освобождаватъ селото отъ 75 оки-ракия, 5 свини, много моми отъ скжтания съ голѣмъ поть чеизъ — а богатия *кехая Георги Николовъ — отъ животъ*, затова че не искалъ да даде за „заметъ параси" 10,000 дин.

На 25.XI 922 г. Стойчо Добревъ отива въ с. Кучичино, кждѣто събира ра селянитѣ за да го позчаятъ „отъ тамъ далече". Най добрѣ сж го опознали слѣднитѣ нещастни селяни, повечето отъ които сега сж на легло: Петре Манчовъ, Ката Манчева — 80 год. баба, Стоилъ Бояджийски, Георги Дупнишки, Нисо Арсовъ, Мите Левковъ, Яне Максимовъ, Спиро Тасовъ, Василъ Николовъ, Василъ Дочовъ и много др. селяни.

Сжщия на 26.XI 922 г. отива въ с.

селяни.

Сжщия на 26.XI 922 г. отива въ с. Спанчево, кждѣто подъ прѣдлогъ, че търси бълґарски комити — защото има и сръбски такива „*Еве я сумъ сръбски комита и войвода*“ — биейки се „юнашки“ по още по-юнашкитѣ си груди нанася побой цадъ 21 д. селяни. Найзле сж бити Михаилъ Гицовъ — 60 год. и Несто Георгиевъ.

На 30.XII 922 год. Потера отъ 35 души джандари и войници отива да лови комититѣ въ с. Полаки — м. Сухобърдо. Не намирайки никаква слѣда отъ комити тѣ попадатъ по щастливитѣ за тѣхъ дири на чорапи, кошули, кърпи, сланина и бурета съ ракия. Слѣдъ като набиватъ тия, които не сж успѣли да избѣгатъ, доволни отъ задигната плячка, отправятъ се за Кочани кждѣто се прѣдставяватъ на н-ка Мирка Ивковичъ. Послѣдния слѣдъ прѣгледа на шумадийцитѣ казва имъ: — „Добро сте урадили. Други путъ опетъ тако!“

Въ Южна Сърбия за сърбитѣ, **въ Македония** за насъ македонцитѣ, абсолютно е забранено при кръщенка да се поставятъ български имена. Г-жа Попова отъ гр. Кочани при кръщенка поставя на двама близнака имената: Крумъ и Аспарухъ. Сръбския свѣщеносл̀ужитель най цинично нагрубява кръстницата — ѣръ сръбска рѣчь е върло цвѣтиста — и ѝ показва единъ дълъгъ списъкъ отъ „славни“ сръбски имена, отъ които може да си избере, безъ да сбърка двѣ. — „Азъ съмъ кума, а не ти отче“ I отговаря натъртено кръстницата. — „Душанъ и Милорадичъ мора бити“, отговаря „божествения“ служителъ. Всички богомолци са обръщатъ на слухъ и зрѣние и слѣдатъ двубоя. — „За тебе могатъ да бицать така, а за менъ, за нашия родъ тѣ сж Крумъ и Аспарухъ. Имената да си останатъ за васъ, защото тѣ намъ сж неизвѣстни. Сърдцата, душитѣ, мозъцитѣ на тия дѣца ще си останатъ винаги на насъ и съ насъ, разбра ли, дѣдо? живо отговари Попова. Дѣдото бѣше закървавилъ и изкривилъ очитѣ си отъ злоба при чутото отъ тази бунтарка.

На 7. I. 1923 год. с. Винища двама пияни джандари набиватъ порядъчно Иванъ Доневъ. Влаха Зико Топче и 4 дѣца на 15—17 год. затова че сж стояли на вратитѣ и давали сигналъ на комититѣ. Това означава: „мжтишъ не мжтишъ, ке те ядамъ“.

Кочанския сръзски писарь Филипъ Димитриевичъ заедно съ джандара Тадия на 21. XI. 1922 год. отива въ с. Спанчево, като оставилъ многобройната сяйна войска около селото. Повиква кмета и първенцитѣ на селото и имъ казва: „Утрѣ елате въ окол. управление и донесете 600 ока ечмикъ. За цѣната нѣма да се караме“ II Пъкъ кой ли мисли да се кара, когато се взима безъ пари?

Въ Щипския затворъ лежатъ слѣдните 6 души селяни отъ с. Траканя—Кочанско: Мите Миновъ, Мите Ефремовъ, Ефремъ Димитриевъ, Вуцо Арсовъ,

Ефремъ Зашовъ и свещ. Янц. Щипскии адвокатъ Недичъ имъ е взелъ за „водителйство пѣдъ сѫдии и приятели“ 12,000 динаре. „Ходителйството“ е свършено съ забѣгването на Недич къмъ Шумадия. Сега назадъ имъ се търсатъ отъ други като Недичъ 15,000 динара.

Чифлярь.

Сражение въ Кочанско

На 27 януарий т. г. при с. Панталей, Кочанско, е произлѣзло сражение между едно отдѣление отъ четата на Панче Михаиловъ и сръбска многобройна войска. Четата е била обиколена, обаче съ бомби и ржкопашенъ бой е успѣла да разкжса веригитѣ и да се истегли безъ жертви. Сръбскитѣ загуби били голѣми, а четата е оставила като трофей: една двутелена тамбура, половинъ калъпъ сапунъ и една макара конци.

Сражение въ Царево-селско

На 24 при с. Разловца, Царево-селско, се е водило сражение между малка една чета и жандарми. Послѣднитѣ сж били пръснати, като сж оставили трима души убити. Четата не е дала загуби.

Сражение въ Щипско

На 26 януарий е имало сражение въ с. Нѣманици, Щипско между жандармерийска потеря и чета.

Потерата е дала двама убити и 4 души ранени, а четата е останала неврѣдима и безнаказано се е отеглила.